

ສາມາດອອກຂ່າວໄດ້ທັນທີ

ໂຄງການນັກຮຽນເພື່ອສົ່ງເສີມນະວັດຕະກຳໃໝ່ໆ ໃນການຕິດຕາມແມ່ນໍ້າຂອງ

ທີ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ, ວັນທີ 5 ເມສາ 2023 – ໃນວັນຈັນນີ້ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າຂອງສາກົນ (ຄມສ) ໄດ້ປະກາດຜົນຜູ້ຊະນະເລີດ ການແຂ່ງຂັນເຕັກໂນໂລຊີຕິດຕາມແມ່ນໍ້າຂອງທຳອິດ ສຳລັບ ນັກຮຽນມະຫາວິທະຍາໄລ ໃນປະເທດແມ່ນໍ້າຂອງ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຄວາມພະຍາຍາມເປີດກວ້າງຂອງ ຄມສ ເພື່ອສະແຫວງຫາ ເຕັກໂນໂລຊີນະວັດຕະກຳໃໝ່ໆ ທີ່ຈະຊ່ວຍປົກປ້ອງ ແມ່ນໍ້າທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ເພື່ອສົ່ງເສີມ ຄວາມກຸ້ມຕົນເອງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ຂອງພາກພື້ນນີ້.

ດັ່ງທີ່ບາງຄົນເວົ້າວ່າ: “ບັນຫາທ້າທາຍຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ ຕ້ອງການທາງອອກສະເພາະແມ່ນໍ້າຂອງ.” ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວນັ້ນໃນວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ຄມສ ຈຶ່ງໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໂດຍການຈັດງານທີ່ເປັນເອກະລັກໜຶ່ງດຽວ ໂດຍການໃຫ້ນັກຮຽນກຳປູເຈຍ, ນັກຮຽນລາວ, ນັກຮຽນໄທ ແລະ ນັກຮຽນຫວຽດນາມ ແຂ່ງຂັນກັນ ເພື່ອພັດທະນາ ເຕັກໂນໂລຊີເຊັ່ນເຊີ້ວັດແທກທາງໄກ ທີ່ສາມາດວັດແທກ ແລະ ຕິດຕາມລະດັບນໍ້າ, ປະລິມານນໍ້າຝົນ, ຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນ ຫຼື ຄຸນນະພາບນໍ້າໄດ້.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ກອງປະຊຸມສຸດຍອດຄັ້ງທີ 4 ຂອງ ຄມສ, ຄະນະຜູ້ຕັດສິນສາກົນ ໄດ້ມອບລາງວັນສູງສຸດ ມູນຄ່າ 5.000 ໂດລາ ໃຫ້ແຕ່ລະທີມ ໃນຈຳນວນ 4 ທີ່ແຍກກັນຕ່າງຫາກ ຄື: 3 ທີມຈາກມະຫາວິທະຍາໄລກຳປູເຈຍ ແລະ 1 ທີມຈາກ ສປປ ລາວ. ພ້ອມທັງມອບລາງວັນຊົມເຊີຍ ມູນຄ່າ 1.000 ໂດລາໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າແຂ່ງຂັນ 4 ຄົນ.

ໃນການມອບລາງວັນ ໃນງານມອບລາງວັນ ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນທີ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນນັ້ນ, ບັນດາຜູ້ຈັດການແຂ່ງຂັນ ຈາກ ຄມສ ໄດ້ຊົມເຊີຍຜູ້ເຂົ້າຮອບສຸດທ້າຍທຸກຄົນ ວ່າເປັນ “ຕົວແບບ” ໃຫ້ໝູ່ເພື່ອນຂອງພວກເຂົາ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຈຸດປະສົງຂອງການແຂ່ງຂັນ ແມ່ນເປັນທັງພາກປະຕິບັດ ແລະ ເປັນໃນທາງສັນຍາລັກ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນແລ້ວ, ທ່ານ ສັນຕິ ບາຣັນ (Santi Baran), ຫົວໜ້າຝ່າຍຍຸດທະສາດແລະການຮ່ວມມື ຂອງ ຄມສ ໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ປະກອບສ່ວນອັນມີຄຸນຄ່າ ໃຫ້ປະຊາຄົມແມ່ນໍ້າຂອງ. ລຳແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ແມ່ນໍ້າສາຂາຂອງມັນ ຍັງຂາດເຂີນອຸປະກອນເຊັ່ນເຊີ້ ໃນບາງພາກສ່ວນ ແລະ ໃນສ່ວນອື່ນນັ້ນ ແມ່ນຍັງເພິ່ງພາ ອຸປະກອນທີ່ມີມູນຄ່າສູງ ໃນການບຳລຸງຮັກສາ.

ທ່ານ ບາຣັນ ໄດ້ກ່າວບອກຜູ້ຊົມວ່າ: “ໃນເວລາທີ່ພວກເຮົາໄດ້ລິເລີມການເດີນທາງນີ້, ພວກເຮົາມີຄຳຖາມໜຶ່ງໃນໃຈ ກໍ່ຄື: ເຮັດແນວໃດເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ລາຍຈ່າຍສຳລັບການຕິດຕາມ.” “ຖ້າວ່າພວກເຮົາ

ຕ້ອງການຢູ່ໃນ ທຸລະກິດຂອງການຕິດຕາມ, ພວກເຮົາຕ້ອງເລີ່ມປະຕິດຄິດສ້າງ ແລະ ລົງມືເຮັດໃຫ້ເກີດ ມີການປ່ຽນແປງ. ແລະການປ່ຽນແປງນັ້ນ ແມ່ນຈະມາພ້ອມກັບ ນະວັດຕະກຳໃໝ່ໆ.”

ຫຼັງຈາກນັ້ນ ທ່ານ ບາຣັນ ໄດ້ກ່າວຕໍ່ໜ້ານັກຮຽນໂດຍກົງ: “ພວກເຮົາຮູ້ວ່າ ມັນຕ້ອງເປັນຄົນໄວໜຸ່ມສາວ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນດ້ວຍ ນະວັດຕະກຳໃໝ່ໆທັງໝົດນັ້ນ ໃນມືຂອງພວກເຂົາ ຈຶ່ງຈະສາມາດ ສ້າງຄວາມແຕກຕ່າງໄດ້ແທ້ຈິງ - ຖ້າວ່າພວກເຮົາໃຫ້ໂອກາດພວກເຂົາ. ແລະ ບໍ່ມີໃຜ ທີ່ຈະເຮັດວຽກ ໃດໜຶ່ງ ໄດ້ດີກວ່າຄົນໄວໜຸ່ມສາວ ທີ່ມາຢູ່ໃນທີ່ນີ້ ໃນວັນນີ້. ທ່ານໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປະຊາຊົນ ແມ່ນ້ຳຂອງ ສາມາດສ້າງເຕັກໂນໂລຊີນີ້ ດ້ວຍຕົວຂອງພວກເຮົາເອງ ຢູ່ບົນພື້ນດິນຂອງແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງ ນີ້.”

ໃນປະເພດ ວິທີວັດແທກແລະຕິດຕາມ ລະດັບນ້ຳນັ້ນ, ລາງວັນທີ 1 ຕົກເປັນຂອງ ໂຮງຮຽນເຕັກໂນໂລ ຊີດີຈິຕອລ ປະເທດກຳປູເຈຍ, ສ່ວນວ່າ ມະຫາວິທະຍາໄລ ທຸຍລອຍ (Thuylloi) ປະເທດຫວຽດນາມ ນັ້ນ ໄດ້ຮັບລາງວັນຊົມເຊີຍ; ໃນປະເພດຄຸນນະພາບນ້ຳ, ລາງວັນທີ 1 ຕົກເປັນຂອງ ສະຖາບັນສັບພະ ວິຊາແຫ່ງຊາດ ປະເທດກຳປູເຈຍ ໂດຍທີ່ ລາງວັນຊົມເຊີຍນັ້ນ ຕົກເປັນຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງ ຊາດລາວ; ໃນປະເພດວັດແທກປະລິມານນ້ຳຝົນນັ້ນ, ລາງວັນທີ 1 ຕົກເປັນຂອງ ສະຖາບັນເຕັກໂນໂລ ຊີ ກຳປູເຈຍ ໂດຍທີ່ ລາງວັນຊົມເຊີຍນັ້ນ ຕົກເປັນຂອງ ສະຖາບັນເຕັກໂນໂລຊີສຸດສະກະ ປະເທດ ລາວ; ແລະ ໃນປະເພດຄວາມຊຸມຂອງດິນນັ້ນ, ລາງວັນທີ 1 ຕົກເປັນຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງ ຊາດລາວ ໂດຍທີ່ ລາງວັນຊົມເຊີຍນັ້ນ ຕົກເປັນຂອງ ມະຫາວິທະຍາໄລກັນເທີ (Can Tho) ປະເທດ ຫວຽດນາມ.

ນັກຮຽນຄົນກຳປູເຈຍຄົນໜຶ່ງ ຈາກທີມທີ່ຊະນະເລີດນັ້ນ ໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ຮູ້ວ່າ ມັນເປັນປະສົບການໜຶ່ງ ທີ່ເປີດມູມອງໃຫ້ກວ້າງຂຶ້ນ.

“ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ການແຂ່ງຂັນນີ້ແລ້ວ, ພວກເຮົາໄດ້ພົບເຫັນວ່າ ບໍ່ມີຄົນອື່ນ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍ ພວກເຮົາໄດ້ ຖ້າວ່າພວກເຮົາບໍ່ຊ່ວຍຕົນເອງ,” ກ່າວໂດຍນາງ ໂສລິຕາ ປົນ (Solita Pon) ຈາກ ໂຮງຮຽນເຕັກໂນໂລຊີດີຈິຕອລ ປະເທດກຳປູເຈຍ. “ການແຂ່ງຂັນນີ້ ເປັນໂອກາດອັນຍິ່ງໃຫຍ່ ສຳລັບ ຄົນໄວໜຸ່ມສາວແມ່ນ້ຳຂອງ ເພື່ອກ້າວອອກມາ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ກຳ ລັງປະເຊີນໜ້າຢູ່. ມັນຊ່ວຍພວກເຮົາ ໃຫ້ສະແດງອອກເຖິງ ແນວຄວາມຄິດນະວັດຕະກຳຂອງພວກເຮົາ ພ້ອມທັງ ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງພວກເຮົາ ເຊິ່ງວ່າ ພວກເຮົາບໍ່ພຽງແຕ່ ເອົາໃຈໃສ່ ແມ່ນ້ຳຂອງພວກເຮົາເທົ່າ ນັ້ນ ແຕ່ພວກເຮົາ ເອົາໃຈໃສ່ໂລກຂອງພວກເຮົາ.”

ການແຂ່ງຂັນນີ້ ໄດ້ລິເລີ່ມຂຶ້ນ ໃຫ້ເປັນຊ່ອງທາງໜຶ່ງ ເພື່ອພັດທະນາ ເຄື່ອງມືທີ່ ລ້ຳສະໄໝ, ຄຸ້ມຄ່າ ແລະ ຍືນຍົງ ໃຫ້ເປັນທາງເລືອກທີ່ໃຊ້ໄດ້ຈິງ ສຳລັບເຕັກໂນໂລຊີຕິດຕາມແມ່ນ້ຳ ເຊິ່ງ ຄາສ ມີຢູ່ແລ້ວ

ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳສາຂາຂອງມັນ. ສະຖານນິປະມານ 250 ສະຖານນິ ໄດ້ຕິດຕາມ ປະເດັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າ ອຸທິກກະສາດ, ປະລິມານນ້ຳຝົນ, ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງ ນິເວດ, ການປະມົງ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ, ອຸປະກອນນັ້ນ ມັກຈະຜະລິດມາຈາກ ຕ່າງປະເທດ, ລາຄາແພງ ແລະ ຫຍຸ້ງຍາກຕໍ່ການບຳລຸງຮັກສາ.

ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ຄມສ ຈຶ່ງໄດ້ເປີດຕົວ ການແຂ່ງຂັນນີ້ ຢ່າງເປັນທາງການ ໃນຕົ້ນເດືອນຕຸລາ ໂດຍທີ່ມີ ທີ່ແຂ່ງຂັນຈາກ 15 ມະຫາວິທະຍາໄລແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກໄວ້ກ່ອນແລ້ວນັ້ນ ຕ້ອງເຮັດວຽກພາຍ ໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງ ອາຈານຂອງພວກເຂົາ ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ ອາຈານທີ່ປຶກສາ. ໂຄງການທີ່ມີທ່າອ່ຽງທີ່ ດີນັ້ນ ຍັງໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນ ມູນຄ່າ 800 ໂດລາສະຫະລັດ ເພື່ອພັດທະນາແນວຄວາມຄິດຂອງ ພວກເຂົາ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ເຕັກໂນໂລຊີເຊັ່ນເຊີດັ່ງກ່າວນັ້ນ ມັກຈະຖືກນຳໄປຕິດຕັ້ງຢູ່ຕາມແຄມຝັ່ງນ້ຳ ຫຼື ຢູ່ຕາມ ພື້ນທີ່ກະສິກຳ, ສະນັ້ນ ເປົ້າໝາຍສຳລັບນັກຮຽນ ກໍ່ແມ່ນການອອກແບບເຕັກໂນໂລຊີທີ່ເໝາະສົມ ສຳ ລັບພື້ນທີ່, ທີ່ຕັ້ງ, ສະພາບອາກາດ ແລະ ການໃຊ້ງານ ຂອງພວກເຂົາເອງ; ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ດ້ວຍ ພະລັງງານແສງຕາເວັນ ແລະ ສາມາດເກັບກຳ ແລະ ສົ່ງ ຂໍ້ມູນທາງໄກ ຈາກສະຖານນິ ເຖິງເຊີເວີ ໃນ ເວລາຕົວຈິງ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ ນັກຮຽນຜູ້ທີ່ຜ່ານເຂົ້າຮອບສຸດທ້າຍ ໄດ້ເດີນທາງມາຈາກທົ່ວພາກພື້ນ ມາສຳນັກງານໃຫຍ່ ຂອງ ຄມສ ທີ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເພື່ອນຳສະເໜີ ໂຄງການຂອງພວກເຂົາ ໃນວັນທີ 30 ແລະ 31 ມີນາ ຕໍ່ໜ້າຄະນະຜູ້ຊ່ວຍຊານຕ່າງປະເທດ ທີ່ເປັນກາງ. ພວກເຂົາຕັດສິນໂຄງການຕ່າງໆ ຕາມຄວາມ ຖືກຕ້ອງ, ຄວາມທົນທານ, ຄວາມຄຸ້ມຄ່າ ແລະ ນະວັດຕະກຳຂອງໂຄງການເລົ່ານັ້ນ.

ໃນການປະເມີນໂຄງການນັ້ນ, ບັນດາຜູ້ຕັດສິນ ໄດ້ເວົ້າວ່າ ພວກເຂົາ ປະທັບໃຈກັບຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ພາຍໃນທີ່ແຂ່ງຂັນຕ່າງໆ ໃນທາງດ້ານ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສາຂາວິຊາຮຽນ. ໃນຈຳນວນນັກຮຽນ ທີ່ກຳລັງຮຽນຢູ່ໃນລະດັບປະລິນຍາຕີ 70 ຄົນນັ້ນ ມີແມ່ຍິງ 34 ຄົນ ແລະ ຊາຍ 36 ຄົນ. ເຊັ່ນເຊີ້ 10 ອັນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມານັ້ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ທົດສອບໂດຍ ນັກຮຽນ ຈາກສາຂາວິຊາພິຊິກ, ຄະນິດສາດ, ອຸທິກກະສາດ, ເຄມີ, ເກມ, ເຕັກໂນໂລຊີຂ່າວສານ, ຊີວະສາດ, ວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ, ມະຫາສະໝຸດສາດ ແລະ ອຸຕຸນິຍົມ.

“ພວກເຂົາໄດ້ເຮັດວຽກໃນທີ່ມາງານ ທີ່ມາຈາກຫຼາກຫຼາຍວິຊາຮຽນ ແລະ ໄດ້ນຳສະເໜີດ້ວຍມາດຕະຖານ ທີ່ສູງສຸດ,” ກ່າວໂດຍກຳມະການຕັດສິນຄົນໜຶ່ງ ໃນຈຳນວນ 3 ຄົນ ກໍ່ຄື ດຣ. ເວນ ໂຣບິນສັນ (Wayne Robinson), ນັກຄົ້ນຄວ້າອາວຸດໂສ ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລ ຊາກ ສະເຕີດ (Charles

Sturt) ປະເທດອົດສະຕຣາລີ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ “ບົດສະເໜີ ຍັງໄດ້ນຳສະເໜີເປັນພາສາ ທີ່ບໍ່ແມ່ນ ພາສາແມ່ຂອງພວກເຂົາ. ຄະນະກຳມະການຕັດສິນ ຮູ້ສຶກປະທັບໃຈຫຼາຍທີ່ສຸດ.”

ຂໍ້ມູນສຳລັບບັນນາທິການຂ່າວ:

ຄມສ ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງ ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 1995 ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການສົນທະນາ ແລະ ການຮ່ວມມື ໃນລະດັບພາກພື້ນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ໂດຍອີງຕາມ ສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງ ລະຫວ່າງ ປະເທດກຳປູເຈຍ, ປະເທດລາວ, ປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດຫວຽດນາມ, ຄມສ ເຮັດໜ້າທີ່ ເປັນກົນໄກລະດັບພາກພື້ນ ເພື່ອການຮ່ວມມື ກ່ຽວກັບນ້ຳ ແລະ ທັງເປັນສູນກາງຄວາມຮູ້ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງ ໃນພາກພື້ນນີ້.

-ຈົບ-

ຖ້າຕ້ອງການຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ກະລຸນາຕິດຕໍ່:

ທ່ານ ໂສພຸກ ແມ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ
ຮັກສາການ ພະນັກງານປະຊາສຳພັນ, ກອງເລຂາ ຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

ອີເມວ: sopheak@mrcmekong.org

ມືຖື: +856 20 7777 9168

###